

Operațiuni în devize

Operațiuni în devize (efectuate în alte monede decât moneda națională) se clasifică după următoarele criterii:

- a) după natura operațiunii:
  - operațiuni de schimb la vedere
  - operațiuni de schimb la termen
  - operațiuni de titluri în devize
  - operațiuni privind conturile: - curente,
    - de depozit,
    - de corespondent
- b) după riscul asumat:
  - operațiuni cu risc de schimb care implică intrări sau ieșiri de devize din patrimoniu
  - operațiuni fără risc de schimb
- c) după natura participanților:
  - operațiuni în devize cu clientela bancară și financiară
  - operațiuni în devize cu clientela nebancară
  - operațiuni cu titluri în devize
  - operațiuni de SWAP

Riscul valutar se cuantifică prin intermediul poziției de schimb – soldul net al patrimoniului într-o anumită deviză, respectiv diferența dintre total creanțe (activul bilanțului și conturi în afara bilanțului) și total angajamente (pasivul bilanțului și conturi în afara bilanțului) în moneda respectivă.

Poziția de schimb scurtă este determinată de relația:

Pasivele într-o monedă străină > Activele în aceeași monedă

Poziția de schimb lungă este determinată de relația:

Activele într-o monedă străină > Pasivele în aceeași monedă

Poziția de schimb structurală evidențiază activele imobilizate exprimate în devize.

Poziția de schimb operațională este diferența dintre poziția de schimb totală și poziția de schimb structurală.

Poziția valutară totală reprezintă diferența dintre totalul pozițiilor valutare lungi și totalul pozițiilor valutare scurte, în echivalent lei. Echivalentul în lei a pozițiilor lungi și scurte pe fiecare valută, se determină pe baza cursului de referință al BNR în vigoare la data întocmirii situației.

În contabilitate se folosesc conturile 3721 “Poziție de schimb” și 3722 “Contravaloarea poziției de schimb” care realizează corespondența între contabilitatea în devize și contabilitatea în lei.

În cazul operațiunilor de export este necesar ca banca exportatorului să deschidă un cont de corespondent în valută, prin utilizarea uneia din următoarele variante:

- deschiderea contului de corespondent direct la banca importatorului (în valută);
- deschiderea contului de corespondent la o altă bancă decât banca importatorului (în valută);
- deschiderea contului de corespondent la o bancă din România care asigură corespondența pe valută (intermediară) cu banca importatorului;
- deschiderea contului de corespondent în valută la o sucursală a băncii străine deschise în România.

Fiecare cont de corespondent deschis pe feluri de valută în străinătate constituie o poziție NOSTRO.

Poziția NOSTRO = Poziția unei bănci pe fel de valută pe bănci

Poziția NOSTRO poate fi

```
graph TD; A[Zero sau pară] --> B[Pozitivă]; A --> C[Negativă];
```

Poziția de trezorerie = suma soldurilor pozițiilor NOSTRO pe fel de valută

Poziția de trezorerie poate fi

```
graph TD; A[Zero sau pară] --> B[Pozitivă]; A --> C[Negativă];
```

OPERAȚIUNI DE SCHIMB LA VEDERE

Aceste operațiuni numite și operațiuni SPOT, sunt operațiuni de cumpărare sau vânzare de devize, încheiate la cursul la vedere (spot), la care tranzacția și decontarea au loc în același timp sau la un interval de cel mult 48 ore (2 zile lucrătoare). În acest caz cursul folosit la decontarea peste două zile este același cu cel din ziua efectuării tranzacției.

Se utilizează conturile:

372 “Conturi de ajustare”

3721 “Poziție de schimb”

3722 “Contravaloarea poziției de schimb”

3723 “Conturi de ajustare devize”

3729 “Conturi de ajustare privind alte elemente din afara bilanțului”

931 “Operațiuni de schimb la vedere” – cont extrabilanțier

9311 “Lei cumpărați și încă neprimiți”

9312 “Devize cumpărate și încă neprimite”

9313 “Lei vânduți și încă nelivrați”

9314 “Devize vândute și încă nelivrate”

936 “Conturi de ajustare devize”

9361 „Poziția de schimb”

9362 „Contravaloarea poziției de schimb”

9363 „Conturi de ajustare în devize”

Contul sintetic de gradul I 372 „Conturi de ajustare” este bifuncțional. Contul sintetic de gradul II 3721 „Poziție de schimb” înregistrează sumele în devize achiziționate sau

vândute. Se creditează la intrarea devizelor în patrimoniu și se debitează cu ieșirea devizelor din patrimoniu, în corespondență cu un cont de trezorerie. În analitic se desfășoară pe fiecare valută. Contul 3722 “Contravaloarea poziției de schimb” funcționează în paralel cu contul 3721; se debitează cu sumele în lei corespunzătoare sumelor în devize intrate în patrimoniu; se creditează cu echivalentul în lei al sumelor în devize ieșite din patrimoniu, în corespondență cu un cont de trezorerie.

Valoarea în lei a devizelor schimbate, reflectată în contul 3722, se actualizează la cursul zilei cu ajutorul contului 3723 „Conturi de ajustare devize”.

Rezultatul degajat din operațiunea de schimb, datorat modificării cursului se înregistrează fie în contul 7061 „Venituri din operațiuni de schimb și arbitraj”, dacă este favorabil, fie în contul 6061 „Pierderi din operațiuni de schimb și arbitraj”, dacă este nefavorabil.

Angajamentele se evidențiază în contul 936 „Conturi de ajustare devize în afara bilanțului” cu funcție asemănătoare contului 372, dar folosit în contrapartidă cu contul 931 „Operațiuni de schimb la vedere”, subcontul respectiv.

În tranzacțiile valutare se operează cu valute codificate de International Standards Organisation (ISO).

Codul ISO este format din trei caractere:

- primele două caractere reprezintă codul țării
- al treilea este codul monedei naționale

Ex: Codul țării   Codul monedei naționale

RO	România	ROL	Lei
US	Statele Unite	USD	Dolari
FR	Franța	FRF	Franci
DE	Germania	DEM	Mărci
AT	Austria	ATS	Șilingi

Fiecare valută este administrată de banca de emisiune din țara respectivă.

Ex:

Înregistrarea operațiunilor privind cumpărarea de devize:

- Înregistrarea cumpărării prin conturi extrabilanțiere:

9312	=	9361
„Devize cumpărate și încă neprimite”		„Poziția de schimb”

- Înregistrarea contravalorii devizelor în lei:

9362	=	9313
„Contravaloarea poziției de schimb”		“Lei vânduți și încă nelivrați”

Modificările cursului devizelor achiziționate se înregistrează astfel:

Creșterea cursului, în paralel în conturi extrabilanțiere și bilanțiere:

9362	=	9363
„Contravaloarea poziției de schimb”		„Conturi de ajustare în devize”

3723	=	3722
“Conturi de ajustare în devize”		“Contravaloarea poziției de schimb”
<u>Scăderea</u> cursului:		

9363	=	9362
„Conturi de ajustare devize”		„Contravaloarea poziției de schimb”

3722	=	3723
“Contravaloarea poziției de schimb”		“Conturi de ajustare în devize”

- Înregistrarea primirii devizelor achiziționate:

121	=	3721
„Cont corespondent la bănci”		„Poziția de schimb”

- Înregistrarea contravalorii în lei a devizelor primite:

3722	=	111
“Contravaloarea poziției de schimb”		„Cont curent la BNR”

- Înregistrarea în conturi extrabilanțiere a stingerii angajamentelor de primire a devizelor:

9361	=	9312
„Poziția de schimb”		„Devize cumpărate și încă neprimite”

9313	=	9362
“Lei vânduți și încă nelivrați”		„Contravaloarea poziției de schimb”

- Se închid conturile de ajustare devize pentru tranzacția de cumpărare finalizată:
a) în cazul creșterii cursului:

_____	=	_____
_____		_____

$$\begin{array}{r} 3722 \\ \text{“Contravaloarea poziției de schimb”} \end{array} = \begin{array}{r} 3723 \\ \text{“Conturi de ajustare în devize”} \end{array}$$

b) în cazul scăderii cursului:

$$\begin{array}{r} 3723 \\ \text{“Conturi de ajustare în devize”} \end{array} = \begin{array}{r} 3722 \\ \text{“Contravaloarea poziției de schimb”} \end{array}$$

Închiderea contului 3722 “Contravaloarea poziției de schimb”, care poate prezenta: - sold creditor în situația creșterii cursului, respectiv diferențe favorabile care se preiau la venituri; - sold debitor în cazul scăderii cursului, respectiv diferențe nefavorabile care se preiau la cheltuieli.

$$\begin{array}{r} 3722 \\ \text{“Contravaloarea poziției de schimb”} \end{array} = \begin{array}{r} 7061 \\ \text{“Venituri din operațiuni de schimb și arbitraj”} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6061 \\ \text{“Pierderi din operațiuni de schimb și arbitraj”} \end{array} = \begin{array}{r} 3722 \\ \text{“Contravaloarea poziției de schimb”} \end{array}$$

Înregistrarea operațiunilor privind vânzarea de devize :

- Înregistrarea vânzării prin conturi extrabilanțiere:

$$\begin{array}{r} 9361 \\ \text{„Poziția de schimb”} \end{array} = \begin{array}{r} 9314 \\ \text{„Devize vândute și încă nelivrate”} \end{array}$$

- Înregistrarea contravalorii devizelor în lei:

$$\begin{array}{r} 9311 \\ \text{“Lei cumpărați și încă neprimiți”} \end{array} = \begin{array}{r} 9362 \\ \text{„Contravaloarea poziției de schimb”} \end{array}$$

Modificările cursului devizelor vândute se înregistrează în paralel în conturi extrabilanțiere și bilanțiere, astfel:

Creșterea cursului:

$$\begin{array}{r} 9363 \\ \text{„Conturi de ajustare devize”} \end{array} = \begin{array}{r} 9362 \\ \text{„Contravaloarea poziției de schimb”} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3722 \\ \text{“Contravaloarea poziției de schimb”} \end{array} = \begin{array}{r} 3723 \\ \text{“Conturi de ajustare în devize”} \end{array}$$

Scăderea cursului:

$$\begin{array}{r} \hline 9362 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 9363 \\ \hline \end{array}$$

„Contravaloarea poziției de schimb”   „Conturi de ajustare în devize”

$$\begin{array}{r} \hline 3723 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 3722 \\ \hline \end{array}$$

“Conturi de ajustare în devize”   “Contravaloarea poziției de schimb”

- Înregistrarea livrării devizelor:

$$\begin{array}{r} \hline 3721 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 121 \\ \hline \end{array}$$

„Poziția de schimb”   „Cont corespondent la bănci”

$$\begin{array}{r} \hline 111 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 3722 \\ \hline \end{array}$$

„Cont curent la BNR”   “Contravaloarea poziției de schimb”

- Înregistrarea în conturi extrabilanțiere a stingerii angajamentului de livrare a devizelor:

$$\begin{array}{r} \hline 9314 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 9361 \\ \hline \end{array}$$

„Devize vândute și încă nelivrate”   „Poziția de schimb”

- Înregistrarea contravalorii în lei a angajamentului:

$$\begin{array}{r} \hline 9362 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 9311 \\ \hline \end{array}$$

„Contravaloarea poziției de schimb”   “Lei cumpărați și încă neprimiți”

- Închiderea conturilor de ajustare devize pentru tranzacția de vânzare finalizată:

a) în cazul creșterii cursului:

$$\begin{array}{r} \hline 3723 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 3722 \\ \hline \end{array}$$

“Conturi de ajustare în devize”   “Contravaloarea poziției de schimb”

b) în cazul scăderii cursului:

$$\begin{array}{r} \hline 3722 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 3723 \\ \hline \end{array}$$

“Contravaloarea poziției de schimb”   “Conturi de ajustare în devize”

OPERAȚIUNI DE SCHIMB LA TERMEN

Operațiunile de schimb la termen se caracterizează prin următoarele: apare un interval de timp între momentul tranzacției (vânzare sau cumpărare de devize) și în momentul livrării sumelor, interval mai mare de două zile lucrătoare; cursul folosit pentru decontarea operațiunii este stabilit prin contract la încheierea tranzacției și operabil în viitor, la livrarea sumelor („curs la termen” sau „curs forward”).

Cursul la termen se determină prin majorarea cursului la vedere cu reportul, sau micșorarea cursului la vedere cu deportul existent pentru valuta tranzacționată.

$$C_{\text{termen}} = C_{\text{vedere}} \times \frac{1 + d_1}{1 + d_2}$$

unde: d_1 = rata dobânzii la moneda 1

d_2 = rata dobânzii la moneda 2

Operațiunile de schimb la termen pot fi:

- Operațiuni de schimb speculative sau la termen sec, reprezentate de vânzări sau cumpărări de devize, urmate de răscumpărări sau revânzări în scopul obținerii de profit, în momente conjuncturale favorabile;

-Operațiuni de schimb de acoperire, efectuate cu scopul reducerii sau eliminării riscului valutar, în condițiile variației cursului valutar.

Înregistrarea livrărilor de devize este similară cazului de schimb la vedere. Conturi utilizate: 372 “Conturi de ajustare” cu subconturile respective 936 “Conturi de ajustare devize” în afara bilanțului, cu subconturile respective, precum și conturile specifice operațiunilor de schimb la termen:

933 “Operațiuni de schimb la termen” – cont extrabilanțier

9331 “Lei de primit contra devize de livrat”

9332 “Devize de livrat lei de primit”

9333 “Devize de primit contra lei de livrat”

9334 “Lei de livrat contra devize de primit”

9335 “Devize de primit contra devize de livrat”

9336 “Devize de livrat contra devize de primit”

934 “Report/deport calculat anticipat”

9341 “Report/deport de primit”

9342 “Report/deport de plătit”

Contul sintetic de gradul I 934 “Report/deport calculat anticipat” este bifuncțional, desfășurat pe două conturi sintetice de gradul II:

9341 “Report/deport de primit” are funcție de pasiv; se creditează cu deportul de primit la cumpărarea devizelor sau reportul de primit la vânzarea devizelor, în corespondență cu contul 9362 „Contravaloarea poziției de schimb” sau cu unul din conturile de operațiuni de schimb la termen (933); se debitează la eșalonarea reportului sau deportului de primit în corespondență cu contul 378 „Venituri de primit”.

9342 “Report/deport de plătit” are funcție de activ; se debitează cu deportul de plătit la vânzarea devizelor sau reportul de plătit la cumpărarea devizelor, în corespondență cu contul 9362 „Contravaloarea poziției de schimb” sau cu contul 933 “Operațiuni de schimb la termen”; se creditează la eșalonarea deportului sau reportului de plătit în corespondență cu contul 377 „Venituri de plătit”.

Ex:

OPERAȚIUNI SPECULATIVE

Cumpărări de devize

-Se înregistrează operațiunea extrabilanțieră de emiteră a ordinului de cumpărare:

9333	=	9361
„Devize de primit contra lei de livrat”		„Poziția de schimb”

-Se înregistrează contravaloarea devizelor în lei:

9362	=	9334
„Contravaloarea poziției de schimb”		“Lei de livrat contra devize de primit”

-Înregistrarea reevaluării devizelor în conturi extrabilanțiere:

- În cazul creșterii cursului:		
<u>9362</u>	=	<u>9363</u>
„Contravaloarea poziției de schimb”		„Conturi de ajustare în devize”
- În cazul scăderii cursului:		
<u>9363</u>	=	<u>9362</u>
„Conturi de ajustare devize”		„Contravaloarea poziției de schimb”

-Înregistrarea reevaluării devizelor în conturi bilanțiere:

- În cazul creșterii cursului:		
<u>3722</u>	=	<u>3723</u>
“Contravaloarea poziției de schimb”		“Conturi de ajustare în devize”
- În cazul scăderii cursului:		
<u>3723</u>	=	<u>3722</u>
“Conturi de ajustare în devize”		“Contravaloarea poziției de schimb”

-La primirea devizelor cumpărate se sting angajamentele:

- În devize:		
<u>9361</u>	=	<u>9333</u>
„Poziția de schimb”		„Devize de primit contra lei de livrat”
- În lei, în cazul creșterii cursului:		
<u>%</u>	=	<u>9362</u>
9334		„Contravaloarea poziției de schimb”
“Lei de livrat contra devize de primit”		
<u>9363</u>		
„Conturi de ajustare devize”		
- În lei, în cazul scăderii cursului:		
<u>9334</u>	=	<u>%</u>
“Lei de livrat contra devize de primit”		9362
		„Contravaloarea poziției de schimb”
		<u>9363</u>
		„Conturi de ajustare devize”

-Înregistrarea primirii devizelor:

121	=	3721
„Cont corespondent la bănci”		„Poziția de schimb”

-Înregistrarea contravalorii în lei a devizelor primite:

- În cazul creșterii cursului:		
3722	=	%
“Contravaloarea poziției de schimb” 111		„Cont curent la BNR”
		3723
		“Conturi de ajustare devize”

- În cazul scăderii cursului:		
%	=	111
3722		„Cont curent la BNR”
“Contravaloarea poziției de schimb”		
3723		
“Conturi de ajustare devize”		

Vânzări de devize

-Înregistrarea în conturi extrabilanțiere a emiterii ordinului de vânzare:

- În devize:		
9361	=	9332
„Poziția de schimb”		„Devize de livrat contra lei de primit”
- Contravaloarea în lei:		
9331	=	9362
“Lei de primit contra devize de livrat”		„Contravaloarea poziției de schimb”

-Înregistrarea în conturi extrabilanțiere a reevaluării devizelor:

- În cazul creșterii cursului:		
9363	=	9362
„Conturi de ajustare devize”		„Contravaloarea poziției de schimb”
- În cazul scăderii cursului:		
9362	=	9363
„Contravaloarea poziției de schimb”		„Conturi de ajustare în devize”

-Înregistrarea reevaluării în conturi bilanțiere:

- În cazul creșterii cursului:	=	
<u>3723</u>		<u>3722</u>
„Conturi de ajustare în devize”		„Contravaloarea poziției de schimb”
- În cazul scăderii cursului:	=	
<u>3722</u>		<u>3723</u>
„Contravaloarea poziției de schimb”		„Conturi de ajustare în devize”

-La livrarea devizelor se înregistrează stingerea angajamentelor:

- În devize:	=	
<u>9332</u>		<u>9361</u>
„Devize de livrat contra lei de primit”		„Poziția de schimb”
- În lei:	=	
<u>9362</u>		<u>%</u>
„Contravaloarea poziției de schimb”		9331
		„Lei de primit contra devize de livrat”
		<u>9363</u>
		„Conturi de ajustare devize”

-Înregistrarea livrării devizelor:

<u>3721</u>	=	<u>121</u>
„Poziția de schimb”		„Cont corespondent la bănci”

-Înregistrarea contravalorii în lei a devizelor vândute:

- În cazul creșterii cursului:	=	
<u>%</u>		<u>3722</u>
111		„Contravaloarea poziției de schimb”
„Cont curent la BNR”		
<u>3723</u>		
„Conturi de ajustare devize”		
- În cazul scăderii cursului:	=	
<u>111</u>		<u>%</u>
„Cont curent la BNR”		3722
		„Contravaloarea poziției de schimb”
		<u>3723</u>
		„Conturi de ajustare devize”

Operațiuni de Swap

Swap este operațiunea de vânzare și cumpărare simultană a aceleiași sume în două valute diferite, având decontări la cursurile și datele stabilite la încheierea tranzacției. La baza operațiunii de swap stă un împrumut obținut într-o deviză folosit la creditarea într-o altă deviză. Cele două operațiuni se derulează simultan și au aceeași contrapartidă.

Forme de SWAP:

- SWAP de trezorerie (SWAP cambist): reprezintă două operațiuni de schimb ale unei sume nominale în devize, la două cursuri în devize:
  - cursul la vedere utilizat la încheierea tranzacției,
  - cursul la termen utilizat la scadența operațiunii.

Se realizează de fapt combinarea unei operațiuni de schimb la vedere cu o operațiune de schimb la termen. Nu se calculează dobânzi pe perioada schimbului, acestea fiind cuprinse în cursul la termen.

- SWAP financiar (SWAP lung) se caracterizează prin plata reciprocă de dobânzi la devizele împrumutate, pe perioada schimbului. Este utilizat pentru sume mari, schimbate pe perioade lungi.

Operațiunile de SWAP de trezorerie se înregistrează în contabilitate similar cu cele de schimb la termen.

Operațiunile de SWAP financiar se înregistrează inițial ca o operațiune de schimb la vedere, iar în final ca o operațiune de schimb la termen.

Exemplu:

SWAP DE TERZORERIE

1. Se înregistrează ordinul de cumpărare la vedere a devizelor:

$$\begin{array}{r} \hline 9312 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 9361 \\ \hline \end{array}$$

„Devize cumpărate și încă neprimite”   „Poziția de schimb”

2. Contravaloarea în lei a devizelor de cumpărat:

$$\begin{array}{r} \hline 9362 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 9313 \\ \hline \end{array}$$

„Contravaloarea poziției de schimb”   „Lei vânduți și încă nelivrați”

3. Ordinul de vânzare la termen a devizelor:

$$\begin{array}{r} \hline 9361 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 9332 \\ \hline \end{array}$$

„Poziția de schimb”   „Devize de livrat contra lei de primit”

4. Contravaloarea în lei a devizelor de vândut:

$$\begin{array}{r} \hline 9331 \\ \hline \text{„Lei de primit contra devize} \\ \text{de livrat”} \end{array} = \begin{array}{r} \hline 9362 \\ \hline \text{„Contravaloarea poziției de schimb”} \end{array}$$

5. La primirea devizelor, se înregistrează stingerea angajamentelor pentru operațiunea de cumpărare la vedere:

$$\begin{array}{r} \hline 9361 \\ \hline \text{„Poziția de schimb”} \end{array} = \begin{array}{r} \hline 9312 \\ \hline \text{„Devize cumpărate și încă neprimite”} \end{array}$$

6. Stingerea angajamentelor pentru contravaloarea în lei:

$$\begin{array}{r} \hline 9313 \\ \hline \text{„Lei vânduți și încă nelivrați”} \end{array} = \begin{array}{r} \hline 9362 \\ \hline \text{„Contravaloarea poziției de schimb”} \end{array}$$

7. Primirea devizelor pentru operațiunea la vedere:

$$\begin{array}{r} \hline 121 \\ \hline \text{„Cont corespondent la bănci”} \end{array} = \begin{array}{r} \hline 3721 \\ \hline \text{„Poziția de schimb”} \end{array}$$

8. Contravaloarea în lei a devizelor cumpărate la vedere:

$$\begin{array}{r} \hline 3722 \\ \hline \text{„Contravaloarea poziției de schimb”} \end{array} = \begin{array}{r} \hline 111 \\ \hline \text{„Cont curent la BNR”} \end{array}$$

9. Stingerea angajamentelor privind livrarea la termen a devizelor:

$$\begin{array}{r} \hline 9332 \\ \hline \text{„Devize de livrat contra lei de primit”} \end{array} = \begin{array}{r} \hline 9361 \\ \hline \text{„Poziția de schimb”} \end{array}$$

10. Contravaloarea în lei a angajamentelor stinse:

$$\begin{array}{r} \hline 9362 \\ \hline \text{„Contravaloarea poziției de schimb”} \end{array} = \begin{array}{r} \hline 9331 \\ \hline \text{„Lei de primit contra devize} \\ \text{de livrat”} \end{array}$$

11. Livrarea devizelor la termen:

$$\begin{array}{r} \hline 3721 \\ \hline \text{„Poziția de schimb”} \end{array} = \begin{array}{r} \hline 121 \\ \hline \text{„Cont corespondent la bănci”} \end{array}$$

12. Contravaloarea în lei a devizelor livrate la termen:

$$\begin{array}{r} \hline 111 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 3722 \\ \hline \end{array}$$

„Cont curent la BNR”

“Contravaloarea poziției de schimb”

Diferențele aferente schimbului la vedere, generate de variația cursului sunt contabilizate prin conturile extrabilanțiere și bilanțiere de ajustare devize; diferențele favorabile se înregistrează la venituri, iar cele nefavorabile la cheltuieli, prin înregistrările următoare:

a) înregistrarea extrabilanțieră a unei diferențe favorabile:

9362	=	9363
„Contravaloarea poziției de schimb”		„Cont de ajustare devize”

b) înregistrarea bilanțieră a diferenței favorabile:

3723	=	3722
“Cont de ajustare devize”		“Contravaloarea poziției de schimb”
și:		
3722	=	7061
“Contravaloarea poziției de schimb”		„Venituri din operațiuni de schimb și arbitraj”

c) înregistrarea extrabilanțieră a unei diferențe nefavorabile:

9363	=	9362
„Lei vânduți și încă nelivrați”		„Cont de ajustare devize”

d) înregistrarea bilanțieră a diferenței nefavorabile:

3722	=	3723
“Contravaloarea poziției de schimb”		„Cont de ajustare devize”
și:		
6061	=	3722
“Pierderi din operațiuni de schimb și arbitraj”		“Contravaloarea poziției de schimb”

Pentru devizele livrate, diferențele datorate variației cursului se înregistrează în contul extrabilanțier 9363 „Cont de ajustare devize”, după natura diferenței.

Închiderea contului bilanțier 3723 „Cont de ajustare devize” se realizează în corespondență cu contul 3722 „Contravaloarea poziției de schimb”.

SWAP FINANCIAR:

1. Se înregistrează ordinul de vânzare și de cumpărare a devizelor la vedere:

<u>9361- deviza vândută</u> „Poziția de schimb”	=	<u>9314- deviza vândută</u> „Devize vândute și încă nelivrate”
<u>9312 - deviza cumpărată</u> „Devize cumpărate și încă neprimite”	=	<u>9361- deviza cumpărată</u> „Poziția de schimb”

2. Contravaloarea în lei a ordinului la vedere:

<u>9362 - deviza cumpărată</u> „Contravaloarea poziției de schimb”	=	<u>9362 - deviza vândută</u> „Contravaloarea poziției de schimb”
--	---	--

3. Se înregistrează ordinul de cumpărare și vânzare a devizelor la termen:

<u>9335 - deviza cumpărată</u> „Devize de primit contra devize de livrat”	=	<u>9361- deviza cumpărată</u> „Poziția de schimb”
<u>9361- deviza vândută</u> „Poziția de schimb”	=	<u>9336 - deviza vândută</u> „Devize de livrat contra devize de primit”

4. Înregistrarea contravalorii în lei a ordinului la termen:

<u>9362 - deviza cumpărată</u> „Contravaloarea poziției de schimb”	=	<u>9362 - deviza vândută</u> „Contravaloarea poziției de schimb”
--	---	--

5. Înregistrarea livrării devizelor la vedere:

<u>3721 - deviza vândută</u> „Poziția de schimb”	=	<u>121 - deviza vândută</u> „Cont corespondent la bănci”
<u>121- deviza cumpărată</u> „Cont corespondent la bănci”	=	<u>3721 - deviza cumpărată</u> „Poziția de schimb”

6. Contravaloarea în lei a devizelor vândute:

<u>3722 - deviza cumpărată</u> „Contravaloarea poziției de schimb”	=	<u>3722 - deviza vândută</u> „Contravaloarea poziției de schimb”
--	---	--

7. Închiderea conturilor din afara bilanțului pentru devizele livrate:

<u>9314 - deviza vândută</u> „Devize vândute și încă nelivrate”	=	<u>9361- deviza vândută</u> „Poziția de schimb”
--	---	--

$$\frac{9361 - \text{deviza cumpărată}}{\text{„Poziția de schimb”}} = \frac{9312 - \text{deviza cumpărată}}{\text{„Contravaloarea poziției de schimb”}}$$

8. Contravaloarea în lei a devizelor la vedere livrate:

$$\frac{9362 - \text{deviza vândută}}{\text{„Contravaloarea poziției de schimb”}} = \frac{9362 - \text{deviza cumpărată}}{\text{„Contravaloarea poziției de schimb”}}$$

9. Înregistrarea dobânzii calculate, cuvenite pentru devizele vândute:

$$\frac{378}{\text{„Venituri de primit”}} = \frac{3721}{\text{„Poziția de schimb”}}$$

10. Înregistrarea dobânzii calculate datorate pentru devizele cumpărate:

$$\frac{3721}{\text{„Poziția de schimb”}} = \frac{377}{\text{„Cheltuieli de plătit”}}$$

11. Contravaloarea în lei a dobânzilor de plătit și încasat:

$$\frac{3722 - \text{deviza vândută}}{\text{„Contravaloarea poziției de schimb”}} = \frac{\%}{\begin{array}{l} 3722 - \text{deviza cumpărată} \\ \text{“Contravaloarea poziției de schimb”} \\ 7061 \text{ „Venituri din operațiuni} \\ \text{de schimb și arbitraj”} \end{array}}$$

sau:

$$\frac{\%}{\begin{array}{l} 3722 - \text{deviza vândută} \\ \text{„Contravaloarea poziției de schimb”} \\ 6061 \text{ „Pierderi din operațiuni} \\ \text{de schimb și arbitraj”} \end{array}} = \frac{3722 - \text{deviza cumpărată}}{\text{“Contravaloarea poziției de schimb”}}$$

12. Schimbul de dobânzi:

a) înregistrarea dobânzilor încasate:

$$\frac{121}{\text{„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”}} = \frac{378}{\text{„Venituri de primit”}}$$

b) înregistrarea dobânzilor plătite:

$$\frac{377}{\text{„Cheltuieli de plătit”}} = \frac{121}{\text{„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”}}$$

„Cheltuieli de plătit”

„Conturi de corespondent
la bănci (NOSTRO)”

13. Livrarea devizelor la termen:

a) închiderea conturilor din afara bilanțului – stingerea angajamentelor:

<hr/> 9361- deviza cumpărată „Poziția de schimb” <hr/>	=	<hr/> 9335- deviza cumpărată „Devize de primit contra devize de livrat” <hr/>
<hr/> 9336 - deviza vândută „Devize de livrat contra devize de primit” <hr/>	=	<hr/> 9361- deviza vândută „Poziția de schimb” <hr/>

b) înregistrarea contravalorii în lei a angajamentelor stinse:

<hr/> 9362 - deviza vândută „Contravaloarea poziției de schimb” <hr/>	=	<hr/> 9362 - deviza cumpărată „Contravaloarea poziției de schimb” <hr/>
---	---	---

c) înregistrarea livrării devizelor la termen în conturile de bilanț:

<hr/> 121- deviza cumpărată „Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)” <hr/>	=	<hr/> 3721 - deviza cumpărată „Poziția de schimb” <hr/>
<hr/> 3721 - deviza vândută „Poziția de schimb” <hr/>	=	<hr/> 121 - deviza vândută „Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)” <hr/>

d) contravaloarea în lei a devizelor livrate:

<hr/> 3722 - deviza cumpărată „Contravaloarea poziției de schimb” <hr/>	=	<hr/> 3722 - deviza vândută „Contravaloarea poziției de schimb” <hr/>
---	---	---

CONTURI CURENTE ÎN DEVIZE

Conturile curente în devize ale clienților au funcție similară cu conturile curente în lei. Deoarece operațiunile sunt efectuate în contul clienților, nu implică risc de schimb, deci utilizarea conturilor 3721 „Poziția de schimb” și 3722 „Contravaloarea poziției de schimb” se limitează la evidențierea dobânzii în devize și încasarea unor comisioane de către bancă.

Exemplu de operațiuni înregistrate conturile curente ale clienților:

1. Operațiuni de încasări:

121	=	2511
„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”		„Conturi curente”/client

2. Operațiuni de plăți:

2511	=	121
„Conturi curente”/client		„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”

3. Constituirea de către client a unui depozit la vedere în devize:

2511	=	2531
„Conturi curente”/client		„Depozite la vedere”

4. Lichidarea de către client a unui depozit la termen în devize:

2532	=	2511
„Depozite la termen”		„Conturi curente”/client

5. Înregistrarea plății comisionului bancar de către client:

2511	=	3721
„Conturi curente”/client		„Poziția de schimb”

3722	=	7069
„Contravaloarea poziției de schimb”		„Comisioane”

CREDITE ȘI ÎMPRUMUTURI ÎN DEVIZE

Înregistrarea operațiunilor de creditare și împrumut în devize este similară înregistrării acestor operațiuni în lei. Derularea lor normală nu implică risc de schimb.

Conturile de ajustare în devize sunt utilizate numai pentru evidențierea dobânzilor.

Conturile extrabilanțiere 9321 „Devize date cu împrumut și încă nelivrate”, 9322 „Devize luate cu împrumut și încă neprimite” se utilizează pentru evidența angajamentelor privind creditele acordate, nelivrate încă, respectiv împrumuturile contractate neprimite încă.

Exemple de operațiuni privind credite în devize acordate de către bancă:

1. Înregistrarea angajamentului de acordare a creditului:

9321	=	999
------	---	-----

„Devize date cu împrumut
și încă nelivrate”

„Contrapartida”

2. Acordarea creditului către un client:

$$\begin{array}{r} \hline \% \\ 202x \\ \text{„Credite de trezorerie”} \\ 203x \\ \text{“Credite pentru export”, etc.} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 2511 \\ \text{„Conturi curente”/client} \\ \hline \end{array}$$

și concomitent:

$$\begin{array}{r} \hline 999 \\ \text{„Contrapartida”} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 9321 \\ \text{„Devize date cu împrumut} \\ \text{și încă nelivrate”} \\ \hline \end{array}$$

3. Dobânzi calculate cuvenite (de încasat de la client):

$$\begin{array}{r} \hline 20x7 \\ \text{„Conturi de creanțe atașate”} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 3721 \\ \text{„Poziția de schimb”} \\ \hline \end{array}$$

și concomitent:

$$\begin{array}{r} \hline 3722 \\ \text{“Contravaloarea poziției} \\ \text{de schimb”} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 7021 \\ \text{„Dobânzi de la creanțe comerciale} \\ \text{și credite acordate clienței”} \\ \hline \end{array}$$

4. Încasarea dobânzii :

$$\begin{array}{r} \hline 2511 \\ \text{„Conturi curente”/client} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 20x7 \\ \text{„Conturi de creanțe atașate”} \\ \hline \end{array}$$

5. Rambursarea creditului de către client:

$$\begin{array}{r} \hline 2511 \\ \text{„Conturi curente”/client} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline \% \\ 202x \\ \text{„Credite de trezorerie”} \\ 203x \\ \text{“Credite pentru export”, etc.} \\ \hline \end{array}$$

6. Înregistrarea angajamentului de acordare a creditului către o altă bancă:

$$\begin{array}{r} \hline 9321 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 999 \\ \hline \end{array}$$

„Devize date cu împrumut
și încă nelivrate”

„Contrapartida”

7. Acordarea creditului la termen, prin cont NOSTRO:

<u>1412</u>	=	<u>121</u>
„Credite la termen acordate băncilor”		„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”

și concomitent:

<u>999</u>	=	<u>9321</u>
„Contrapartida”		„Devize date cu împrumut și încă nelivrate”

8. Înregistrarea dobânzii calculate cuvenite, de încasat de la banca debitoare:

<u>1417</u>	=	<u>3721</u>
„Creanțe atașate”		„Poziția de schimb”

și concomitent:

<u>3722</u>	=	<u>7021</u>
“Contravaloarea poziției de schimb”		„Dobânzi la creditele acordate băncilor”

9. Încasarea dobânzii:

<u>121</u>	=	<u>1417</u>
„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”		„Creanțe atașate”

10. Rambursarea creditului de către banca debitoare:

<u>121</u>	=	<u>1412</u>
„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”		„Credite la termen acordate băncilor”

Exemple de operațiuni privind împrumuturile în devize primite de la alte bănci:

1. Înregistrarea împrumutului contractat:

<u>999</u>	=	<u>9322</u>
------------	---	-------------

„Contrapartida”

„Devize lute cu împrumut
și încă neprimite”

2. Primirea împrumutului la termen de la o altă bancă prin cont nostro/loro:

%	=	1422
121		„Împrumuturi la termen
“ Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”		primite de la bănci”
122		
„ Conturi de corespondent ” ale băncilor (LORO)”		

Concomitent, se înregistrează stingerea angajamentului în conturile din afara bilanțului:

9322	=	999
„Devize lute cu împrumut și încă neprimite”		„Contrapartida”

3. Înregistrarea dobânzii calculate datorate către banca creditoare:

3721	=	1427
„Poziția de schimb” și concomitent:		„Datorii atașate”

6014	=	3722
„Dobânzi la împrumuturile de la bănci”		„Contravaloarea poziției de schimb”

4. Plata dobânzii:

1427	=	121
„Datorii atașate”		„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”

5. Rambursarea creditului către banca creditoare:

1422	=	%
„Împrumuturi la termen primite de la bănci”		121
		“ Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”
		122
		„ Conturi de corespondent ale băncilor (LORO)”

OPERAȚIUNI CU TITLURI ÎN DEVIZE

Înregistrările operațiunilor cu titluri în devize sunt similare celor cu titluri în lei. Operațiunile de cumpărare și vânzare de titluri nu atrag un risc de schimb, neavând efect asupra poziției de schimb. Riscul apare numai când titlurile înregistrează o variație de curs (creștere sau pierdere). Poziția de schimb este influențată de asemenea de dobânzi, dividende sau provizioane.

Exemple de operațiuni cu titluri:

Titluri de tranzacție

1. Înregistrarea cumpărării de titluri de tranzacție:

3021	=	121
„Titluri de tranzacție”		„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”

2. Reevaluarea titlurilor în cazul unor diferențe favorabile:

3021	=	3721
„Titluri de tranzacție”		„Poziția de schimb”

Concomitent se înregistrează contravaloarea în lei a diferențelor favorabile:

3722	=	7032
“Contravaloarea poziției de schimb”		„Venituri din titluri de tranzacție”

3. Reevaluarea titlurilor în cazul unor diferențe nefavorabile:

3721	=	3021
„Poziția de schimb”		„Titluri de tranzacție”

Concomitent se înregistrează contravaloarea în lei a diferențelor nefavorabile:

6032	=	3722
„Pierderi din titluri de tranzacție”		“Contravaloarea poziției de schimb”

4. Vânzarea de titluri de tranzacție la valoarea de înregistrare:

121	=	3021
„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”		„Titluri de tranzacție”

5. Reclasarea titlurilor de tranzacție în titluri de plasament:

3031	=	3021
„Titluri de plasament” Titluri de plasament – acțiuni		„Titluri de tranzacție”

1. Cumpărarea acțiunilor:

30313	=	121
„Acțiuni și alte titluri cu venit variabil”		„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”

2. Cheltuieli de achiziție aferente acțiunilor cumpărate:

3721	=	121
„Poziția de schimb”		„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”
60331	=	3722
„Cheltuieli de achiziție”		“Contravaloarea poziției de schimb”

3. Provizioane constituite pentru deprecierea titlurilor de plasament:

3721	=	3911
„Poziția de schimb”		„Provizioane pentru deprecierea acțiunilor și a altor titluri cu venit variabil”
66311	=	3722
„Cheltuieli cu provizioane pentru deprecierea titlurilor de plasament”		“Contravaloarea poziției de schimb”

4. Încasarea dividendelor:

121	=	3721
„Conturi de corespondent		„Poziția de schimb”

la bănci (NOSTRO)”

3722	=	70333
„Contravaloarea poziției de schimb”		„Dividende și venituri asimilate”

5. Vânzarea acțiunilor la preț de vânzare mai mare decât prețul de înregistrare (diferențe favorabile):

121	=	%
„Conturi de corespondent la bănci”		30313
		„Acțiuni și alte titluri cu venit variabil”
		3721
		„Poziția de schimb”

~~Concomitent se înregistrează contravaloarea în lei a diferențelor favorabile:~~

3722	=	70336
„Contravaloarea poziției de schimb”		„Venituri din cesiune”

6. Vânzarea acțiunilor la preț de vânzare mai mic decât prețul de înregistrare (diferențe nefavorabile):

%	=	30313
121		„Acțiuni și alte titluri cu venit variabil”
„Conturi de corespondent la bănci”		
3721		
„Poziția de schimb”		

~~Concomitent se înregistrează contravaloarea în lei a diferențelor favorabile:~~

60336	=	3722
„Pierderi din cesiune”		„Contravaloarea poziției de schimb”

7. Anularea provizionului constituit pentru deprecierea acțiunilor:

3911	=	3721
„Pierderi pentru deprecierea acțiunilor și a altor titluri cu venit variabil”		„Poziția de schimb”

Concomitent se înregistrează contravaloarea în lei a provizionului anulat:

3722	=	76311
“Contravaloarea poziției de schimb”		„Venituri din provizioane pentru deprecierea titlurilor de plasament”

Titluri de plasament – obligațiuni

1. Achiziția de obligațiuni la care există o dobândă scursă de plătit:

%	=	121
30312		„Conturi de corespondent la bănci (nostro)”
“Obligațiuni și alte titluri cu venit variabil”		
3037		
„Creanțe atașate”		

Prețul de înregistrare a obligațiunilor în contul 30312 este valoarea de rambursare.

2. Plata cheltuielilor de achiziție în devize:

3721	=	121
„Poziția de schimb”		„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”

Concomitent se înregistrează contravaloarea în lei a cheltuielilor de achiziție:

60331	=	3722
„Cheltuieli de achiziție”		“Contravaloarea poziției de schimb”

3. Înregistrarea dobânzii calculate cuvenite (de încasat):

3037	=	3721
„Creanțe atașate”		„Poziția de schimb”

Concomitent se înregistrează contravaloarea în lei a dobânzii de încasat:

3722	=	70331
“Contravaloarea poziției de schimb”		“Dobânzi”

4. Înregistrarea încasării dobânzii:

121	=	3037
„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”		„Creanțe atașate”

5. Rambursarea obligațiunilor la valoarea de rambursare:

121	=	30312
„Conturi de corespondent la bănci (NOSTRO)”		„Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”

6. Înregistrarea vânzării obligațiunilor la un preț de vânzare mai mare decât valoarea de rambursare (de înregistrare); se include și dobânda scursă de recuperat:

121	=	%
„Conturi de corespondent la bănci (nostro)”		30312 “Obligațiuni și alte titluri cu venit variabil” 3037 „Creanțe atașate” 3721 “Poziția de schimb”

7. Înregistrarea vânzării obligațiunilor la un preț de vânzare mai mic decât valoarea de înregistrare (de rambursare):

121	=	%
„Conturi de corespondent la bănci (nostro)”		30312 “Obligațiuni și alte titluri cu venit variabil” 3037 „Creanțe atașate”

și:

3721	=	30312
„Poziția de schimb”		„Obligațiuni și alte titluri cu venit fix”

Concomitent se înregistrează contravaloarea în lei a diferențelor nefavorabile:

60336 „Pierderi din cesiune”	=	3722 “Contravaloarea poziției de schimb”
---------------------------------	---	--

TITLURI DE INVESTIȚII

1. Achiziția titlurilor de investiții în condițiile unei dobânzi scurse de plătit; cheltuieli de achiziție:

% 3041 “Titluri de investiții” 3047 „Creanțe atașate” 3721 “Poziția de schimb”	=	121 „Conturi de corespondent la bănci (nostro)”
--	---	---

2. Înregistrarea contravalorii în lei a cheltuielilor de achiziție plătite în devize:

60341 „Cheltuieli de achiziție”	=	3722 “Contravaloarea poziției de schimb”
------------------------------------	---	--

3. Înregistrarea dobânzii calculate de încasat în devize:

3047 „Creanțe atașate”	=	3721 „Poziția de schimb”
---------------------------	---	-----------------------------

Concomitent se înregistrează contravaloarea în lei a dobânzii de încasat:

3722 “Contravaloarea poziției de schimb”	=	70341 “Dobânzi”
---	---	--------------------

4. Eșalonat se înregistrează amortizarea primelor reprezentând diferența nefavorabilă între prețul de achiziție și prețul de rambursare în devize pe perioada reziduală a titlurilor:

$$\begin{array}{r} \hline 3721 \\ \hline \text{„Poziția de schimb”} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 3041 \\ \hline \text{„Contravaloarea poziției de schimb”} \\ \hline \end{array}$$

concomitent se înregistrează contravaloarea în lei:

$$\begin{array}{r} \hline 60341 \\ \hline \text{„Cheltuieli de achiziție”} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 3722 \\ \hline \text{“Contravaloarea poziției} \\ \text{de schimb”} \\ \hline \end{array}$$

5. Eșalonarea diferenței favorabile – venituri din prime, în devize:

$$\begin{array}{r} \hline 3041 \\ \hline \text{„Titluri de investiții”} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 3721 \\ \hline \text{“Poziția de schimb”} \\ \hline \end{array}$$

6. Încasarea dobânzii cuvenite:

$$\begin{array}{r} \hline 121 \\ \hline \text{„Conturi de corespondent} \\ \text{la bănci (NOSTRO)”} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 3047 \\ \hline \text{„Creanțe atașate”} \\ \hline \end{array}$$

7. Rambursarea titlurilor la valoarea de rambursare:

$$\begin{array}{r} \hline 121 \\ \hline \text{„Conturi de corespondent} \\ \text{la bănci (NOSTRO)”} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline 3041 \\ \hline \text{„ Titluri de investiții”} \\ \hline \end{array}$$

8. Vânzarea titlurilor de investiții:

$$\begin{array}{r} \hline 121 \\ \hline \text{„Conturi de corespondent} \\ \text{la bănci (nostro)”} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{r} \hline \% \\ \hline 3041 \\ \hline \text{“Titluri de investiții} \\ 3047 \\ \text{„Creanțe atașate”} \\ \hline \end{array}$$

Diferența dintre prețul de înregistrare și prețul de înregistrare în devize a titlurilor se înregistrează astfel:

- diferența favorabilă în devize, în creditul contului 3721 „Poziția de schimb”, iar contravaloarea în lei în creditul contului 7462 „Venituri din cesiunea imobilizărilor financiare”
- diferența nefavorabilă în devize, în debitul contului 3721 „Poziția de schimb”, iar contravaloarea în lei în debitul contului 6462 „Pierderi din cesiunea imobilizărilor financiare”.